

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)

της 17ης Μαΐου 2022*

«Προδικαστική παραπομπή – Οδηγία 93/13/ΕΟΚ – Καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές – Αρχή της ισοδυναμίας – Αρχή της αποτελεσματικότητας – Διαδικασίες εκδόσεως διαταγής πληρωμής και κατασχέσεως εις χείρας τρίτων – Δεδικασμένο το οποίο καλύπτει εμμέσως το κύρος των ρητρών του εκτελεστού τίτλου – Εξουσία του δικαστηρίου της εκτέλεσης να εξετάσει αυτεπαγγέλτως τον ενδεχομένως καταχρηστικό χαρακτήρα ρήτρας»

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-693/19 και C-831/19,

με αντικείμενο αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Tribunale di Milano (πρωτοδικείο Μιλάνου, Ιταλία) με αποφάσεις της 10ης Αυγούστου 2019 και της 31ης Οκτωβρίου 2019, οι οποίες περιήλθαν στο Δικαστήριο, αντιστοίχως, στις 13 Σεπτεμβρίου 2019 και στις 14 Νοεμβρίου 2019, στο πλαίσιο των δικών

SPV Project 1503 Srl,

Dobank SpA

κατά

ΥΒ (C-693/19),

και

Banco di Desio e della Brianza SpA,

Banca di Credito Cooperativo di Carugate e Inzago sc,

Intesa Sanpaolo SpA,

Banca Popolare di Sondrio s.c.p.a,

Cerved Credit Management SpA

κατά

ΥΧ,

ZW (C-831/19),

* Γλώσσα διαδικασίας: η ιταλική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους Κ. Lenaerts, Πρόεδρο, Α. Arabadjiev, Κ. Jürimäe, Κ. Λυκούργο, Ε. Regan, S. Rodin (εισηγητή) και Ι. Jarukaitis, προέδρους τμήματος, Μ. Ilešič, J.-C. Bonichot, Μ. Safjan, F. Biltgen, P. G. Xuereb, Ν. Piçarra, L. S. Rossi και Α. Kumin, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: Ε. Tanchev

γραμματέας: R. Schiano, διοικητικός υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 27ης Απριλίου 2021,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η Banco di Desio e della Brianza, εκπροσωπούμενη από τον F. L. Monti, την S. Sironi και τον P. Vitiello, avvocati,
- η ZW, εκπροσωπούμενη από τον S. M. Zigni και την M. Buzzini, avvocati,
- η Ιταλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την G. Palmieri, επικουρούμενη από τον Α. Grumetto, avvocato dello Stato,
- η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους U. Kühne, J. Möller και M. Hellmann,
- η Ισπανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις S. Centeno Huerta και M. J. Ruiz Sánchez καθώς και από τον J. Rodríguez de la Rúa Puig,
- η Ουγγρική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον M. Z. Fehér και την K. Szíjjártó,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους G. Gattinara και Ν. Ruiz García,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 15ης Ιουλίου 2021,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Οι αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως αφορούν την ερμηνεία των άρθρων 6 και 7 της οδηγίας 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 1993, σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές (ΕΕ 1993, L 95, σ. 29), καθώς και του άρθρου 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης).
- 2 Οι αιτήσεις αυτές υποβλήθηκαν στο πλαίσιο ένδικων διαφορών εκ των οποίων η μεν πρώτη ανέκυψε μεταξύ της SPV Project 1503 Srl (στο εξής: SPV) και της Dobank SpA, ως εντολοδόχου της Unicredit SpA, αφενός, και του ΥΒ, αφετέρου, η δε δεύτερη μεταξύ της Banco di Desio e

della Brianza SpA (στο εξής: BDB) και άλλων πιστωτικών ιδρυμάτων, αφενός, και των ΥΧ και ΖΩ, αφετέρου, σχετικά με διαδικασίες αναγκαστικής εκτέλεσης βάσει εκτελεστών τίτλων που έχουν αποκτήσει ισχύ δεδικασμένου.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

3 Η εικοστή τέταρτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 93/13 αναφέρει ότι «οι δικαστικές αρχές και τα διοικητικά όργανα [των κρατών μελών] πρέπει να διαθέτουν τα κατάλληλα και αποτελεσματικά μέσα ώστε να θέτουν τέρμα στην εφαρμογή των καταχρηστικών ρητρών στις συμβάσεις που συνάπτονται με τους καταναλωτές».

4 Το άρθρο 2, στοιχείο β', της οδηγίας ορίζει τα ακόλουθα:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας νοούνται ως:

[...]

“καταναλωτής”: κάθε φυσικό πρόσωπο το οποίο, κατά τις συμβάσεις που καλύπτει η παρούσα οδηγία, ενεργεί για σκοπούς οι οποίοι είναι άσχετοι με τις επαγγελματικές του δραστηριότητες·

[...]».

5 Το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας προβλέπει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη θεσπίζουν διατάξεις σύμφωνα με τις οποίες οι καταχρηστικές ρήτρες σύμβασης μεταξύ επαγγελματία και καταναλωτή, τηρουμένων των σχετικών όρων της εθνικής νομοθεσίας, δεν δεσμεύουν τους καταναλωτές, ενώ η σύμβαση εξακολουθεί να δεσμεύει τους συμβαλλόμενους, εάν μπορεί να υπάρξει και χωρίς τις καταχρηστικές ρήτρες.»

6 Το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας έχει ως ακολούθως:

«Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε, προς το συμφέρον των καταναλωτών, καθώς και των ανταγωνιζόμενων επαγγελματιών, να υπάρχουν τα κατάλληλα και αποτελεσματικά μέσα, προκειμένου να πάψει η χρησιμοποίηση των καταχρηστικών ρητρών στις συμβάσεις που συνάπτονται από έναν επαγγελματία με καταναλωτές.»

Το ιταλικό δίκαιο

7 Το decreto legislativo n. 206, recante Codice del consumo a norma dell'articolo 7 della legge 29 luglio 2003, n. 229 (νομοθετικό διάταγμα 206 για τον κώδικα καταναλωτών, κατά την έννοια του άρθρου 7 του νόμου 229 της 29ης Ιουλίου 2003), της 6ης Σεπτεμβρίου 2005 (τακτικό συμπλήρωμα στην GURI αριθ. 235, της 8ης Οκτωβρίου 2005), με το οποίο η οδηγία 93/13 μεταφέρθηκε στο εσωτερικό δίκαιο, ορίζει στο άρθρο 33, παράγραφοι 1 και 2, τα εξής:

«1. Σε σύμβαση μεταξύ καταναλωτή και επαγγελματία, θεωρούνται καταχρηστικές οι ρήτρες οι οποίες, κατ' αντίθεση προς την καλή πίστη, δημιουργούν εις βάρος του καταναλωτή σημαντική ανισορροπία όσον αφορά τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη σύμβαση.

2. Τεκμαίρονται καταχρηστικές, μέχρις αποδείξεως του εναντίου, ως οι ρήτρες που έχουν ως σκοπό ή αποτέλεσμα να:

[...]

f) υποχρεώσουν τον καταναλωτή, σε περίπτωση μη εκπλήρωσεως ή υπερημερίας ως προς την εκπλήρωση της υποχρεώσεώς του, να καταβάλει προδήλως υπέρμετρο χρηματικό ποσό ως αποζημίωση, ποινική ρήτρα ή για άλλο αντίστοιχο λόγο·

[...]».

8 Το άρθρο 36, παράγραφοι 1 και 3, του εν λόγω νομοθετικού διατάγματος προβλέπει τα εξής:

«1. Οι ρήτρες που κρίνονται καταχρηστικές κατά την έννοια των άρθρων 33 και 34 είναι άκυρες, ενώ η σύμβαση εξακολουθεί να ισχύει κατά τα λοιπά.

[...]

3. Οι ρήτρες είναι άκυρες μόνον καθ' ο μέρος τούτο ωφελεί τον καταναλωτή, η δε ακυρότητά τους μπορεί να διαπιστωθεί αυτεπαγγέλτως από το δικαστήριο.»

9 Το άρθρο 633 του Codice di procedura civile (κώδικα πολιτικής δικονομίας), ως είχε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών των διαφορών των κυρίων δικών, ορίζει τα εξής:

«Κατόπιν αιτήσεως του δανειστή ορισμένου χρηματικού ποσού ή ορισμένης ποσότητας αντικαταστατών πραγμάτων ή κατόπιν αιτήσεως του παραλήπτη συγκεκριμένου κινητού αγαθού, ο αρμόδιος δικαστής εκδίδει διαταγή πληρωμής ή παραδόσεως:

1) Εφόσον η προβαλλόμενη αξίωση αποδεικνύεται με γραπτά αποδεικτικά στοιχεία·

[...]».

10 Το άρθρο 640 του κώδικα αυτού ορίζει τα εξής:

«Εάν ο δικαστής κρίνει ότι η αίτηση δεν είναι επαρκώς αιτιολογημένη, διατάσσει τη Γραμματεία να ενημερώσει σχετικώς τον αιτούντα, καλώντας τον να προσκομίσει τα αποδεικτικά στοιχεία.

Αν ο αιτών δεν ανταποκριθεί στην πρόσκληση αυτή, δεν παραιτηθεί από την αίτησή του ή αν η αίτηση δεν μπορεί να γίνει δεκτή, ο δικαστής την απορρίπτει με αιτιολογημένη απόφαση.

Η απόφαση αυτή δεν προδικάζει τη δυνατότητα υποβολής νέας αιτήσεως, ακόμη και στο πλαίσιο της τακτικής διαδικασίας.»

11 Το άρθρο 641 του εν λόγω κώδικα προβλέπει ότι, αν γίνει δεκτή η αίτηση, το δικαστήριο διατάσσει τον καθού να καταβάλει το χρηματικό ποσό και τον ενημερώνει για τη δυνατότητα άσκησης ανακοπής εντός προθεσμίας 40 ημερών.

- 12 Το άρθρο 647 του κώδικα πολιτικής δικονομίας, ως είχε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών των διαφορών των κύριων δικών, το οποίο φέρει τον τίτλο «Εκτελεστότητα λόγω μη άσκησης ανακοπής ή λόγω αδράνειας του ανακόπτοντος», ορίζει τα εξής:

«Σε περίπτωση που δεν ασκηθεί ανακοπή εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας ή εάν ο ανακόπτων ερημοδικήσει, ο δικαστής που εξέδωσε τη διαταγή κηρύσσει, κατόπιν αιτήματος του αιτούντος, έστω και προφορικού, την εκτελεστότητα της διαταγής. [...]

Μετά την κήρυξη της εκτελεστότητας της διαταγής δυνάμει του παρόντος άρθρου, δεν μπορεί να ασκηθεί πλέον ανακοπή, υπό την επιφύλαξη του άρθρου 650, και αποδίδεται οποιαδήποτε εγγύηση έχει, ενδεχομένως, κατατεθεί.»

- 13 Κατά το άρθρο 650 του εν λόγω κώδικα, το οποίο αφορά την εκπρόθεσμη άσκηση ανακοπής:

«Ο καθού μπορεί να ασκήσει ανακοπή ακόμη και μετά την παρέλευση της προθεσμίας που προβλέπεται στη διαταγή εφόσον αποδείξει ότι δεν είχε λάβει εμπροθέσμως γνώση της διαταγής λόγω ελαττωμάτων της επίδοσης ή λόγω τυχαίου γεγονότος ή ανωτέρας βίας.

[...]

Δεν μπορεί να ασκηθεί ανακοπή εάν παρέλθει χρονικό διάστημα δέκα ημερών από την πρώτη πράξη εκτελέσεως.»

- 14 Το άρθρο 2909 του Codice civile (αστικού κώδικα), το οποίο αφορά το δεδικασμένο, ορίζει τα εξής:

«Οι διαπιστώσεις που περιέχονται σε δικαστική απόφαση η οποία έχει περιβληθεί την ισχύ του δεδικασμένου δεσμεύουν πλήρως τους διαδίκους, τους κληρονόμους τους και τους διαδόχους τους.»

- 15 Το αιτούν δικαστήριο εκθέτει ότι, κατά την κρατούσα νομολογία του Corte suprema di cassazione (Ανωτάτου Ακυρωτικού Δικαστηρίου, Ιταλία), η διαταγή πληρωμής χρηματικού ποσού κατά της οποίας δεν ασκήθηκε ανακοπή αποκτά ισχύ δεδικασμένου όχι μόνον ως προς την απαίτηση για την οποία υποβλήθηκε η αίτηση εκδόσεως διαταγής πληρωμής αλλά και ως προς τον τίτλο ο οποίος προβάλλεται ως βάση της εν λόγω απαίτησης, με αποτέλεσμα να καθίσταται αδύνατη η μεταγενέστερη εξέταση των λόγων που έγιναν δεκτοί προς στήριξη της σχετικής αίτησης. Η νομολογία αυτή συνεπάγεται την εφαρμογή, στην περίπτωση διαταγής κατά της οποίας δεν ασκήθηκε ανακοπή, της αρχής του «έμμεσου δεδικασμένου», κατά την οποία ο δικαστής που αποφάνθηκε επί συγκεκριμένου ζητήματος θεωρείται ότι επέλυσε κατ' ανάγκη όλα τα λοιπά προκαταρκτικά ζητήματα.

Οι διαφορές των κύριων δικών και τα προδικαστικά ερωτήματα

Η υπόθεση C-693/19

- 16 Η SPV και άλλοι πιστωτές κίνησαν ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου διαδικασία αναγκαστικής εκτέλεσης για την είσπραξη απαιτήσεων από συμβάσεις χρηματοδότησης συναφθείσες με τον ΥΒ. Η διαδικασία αυτή στηρίζεται σε διαταγή πληρωμής που απέκτησε ισχύ δεδικασμένου, δεδομένου ότι ο ΥΒ δεν άσκησε ανακοπή κατ' αυτής.

- 17 Οι επίμαχες συμβάσεις χρηματοδότησης προέβλεπαν, σε περίπτωση υπερημερίας του οφειλέτη κατά την εκπλήρωση των υποχρεώσεών του, την κατάπτωση ποινικής ρήτρας και την καταβολή τόκων υπερημερίας.
- 18 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ο δικαστής της εκτέλεσης, κρίνοντας ότι η ρήτρα για τον υπολογισμό των τόκων υπερημερίας είναι πιθανό να έχει καταχρηστικό χαρακτήρα, διέταξε την SPV να προσκομίσει τις συμβάσεις βάσει των οποίων είχε εκδοθεί η διαταγή πληρωμής και κάλεσε τον ΥΒ να παραστεί κατά την επόμενη επ' ακροατηρίου συζήτηση και να δηλώσει τη βούλησή του να επικαλεστεί τον καταχρηστικό χαρακτήρα των ρητρών αυτών.
- 19 Κατά τη μεταγενέστερη επ' ακροατηρίου συζήτηση, ο ΥΒ δήλωσε ότι επιθυμεί να επικαλεστεί τον καταχρηστικό χαρακτήρα της εν λόγω ρήτρας. Κατά συνέπεια, ο δικαστής της εκτέλεσης, στηριζόμενος στην απόφαση της 9ης Νοεμβρίου 2010, VB Rénzügyi Lízing (C-137/08, EU:C:2010:659), έκρινε ότι είχε τη δυνατότητα να εκτιμήσει τον ενδεχομένως καταχρηστικό χαρακτήρα της ρήτρας αυτής και όρισε νέα επ' ακροατηρίου συζήτηση. Με υπόμνημα, η SPV ισχυρίστηκε ότι η ισχύς δεδικασμένου την οποία είχε περιβληθεί η διαταγή πληρωμής εμπόδιζε κάθε εξέταση των ρητρών των συμβάσεων βάσει των οποίων είχε εκδοθεί η διαταγή αυτή.
- 20 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι, όταν ένας δανειστής έχει αποκτήσει εκτελεστό τίτλο, ο δανειστής αυτός μπορεί να υποβάλει σε διαδικασία κατάσχεσης εις χείρας τρίτου τις απαιτήσεις που έχει ο οφειλέτης του έναντι τρίτων. Το αιτούν δικαστήριο εκθέτει ότι ο δικαστής της εκτέλεσης υποχρεούται να εξακριβώσει ότι υπάρχει έγκυρος εκτελεστός τίτλος καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας εκτέλεσης. Επομένως, η εξουσία του δικαστή αυτού περιορίζεται μόνο στον έλεγχο της υπάρξεως του εκτελεστού τίτλου και δεν εκτείνεται μέχρι τον έλεγχο του «ουσιαστικού περιεχομένου» του οικείου τίτλου. Τέτοιος έλεγχος του δικαστικού τίτλου αποκλείεται και σε περίπτωση ανακοπής του οφειλέτη κατά της εκτέλεσης.
- 21 Το αιτούν δικαστήριο, υπενθυμίζοντας τη νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με τις υποχρεώσεις του εθνικού δικαστή στον τομέα της προστασίας των καταναλωτών καθώς και τη νομολογία σχετικά με τη δυνατότητα να καμφθεί, υπό ορισμένες περιστάσεις, το δεδικασμένο, διερωτάται ως προς τον ενδεχομένως καταχρηστικό χαρακτήρα, στη διαφορά που εκκρεμεί ενώπιόν του, της ρήτρας για τον υπολογισμό των τόκων υπερημερίας καθώς και της ποινικής ρήτρας την οποία περιέχουν οι επίμαχες στην κύρια δίκη συμβάσεις.
- 22 Διευκρινίζει συναφώς ότι ο δικαστής που εξέδωσε την επίμαχη διαταγή πληρωμής δεν αποφάνθηκε επί του ενδεχομένως καταχρηστικού χαρακτήρα των προαναφερθεισών ρητρών και ότι, λόγω της μη ασκήσεως ανακοπής εκ μέρους του ΥΒ, η διαταγή πληρωμής απέκτησε ισχύ δεδικασμένου. Επομένως, κατ' εφαρμογήν της αρχής του «έμμεσου δεδικασμένου», οι ρήτρες που περιλαμβάνονται στις επίμαχες στην κύρια δίκη συμβάσεις χρηματοδότησης, συμπεριλαμβανομένων των δύο επίμαχων ρητρών, λογίζονται στο σύνολό τους ως εξετασθείσες από τον δικαστή αυτόν και καλυπτόμενες από την εν λόγω μορφή δεδικασμένου.
- 23 Εκ των ανωτέρω συνάγεται ότι ο δικαστής της εκτέλεσης δεν μπορεί να εκτιμήσει τον καταχρηστικό χαρακτήρα των ρητρών μιας σύμβασης, όχι μόνο λόγω του ότι δεν ελέγχει το περιεχόμενο της διαταγής πληρωμής που εκδόθηκε βάσει αυτής, αλλά και διότι η οικεία διαταγή, όταν ο οφειλέτης δεν έχει ασκήσει ανακοπή κατ' αυτής, έχει αποκτήσει ισχύ δεδικασμένου. Κατά το αιτούν δικαστήριο, το γεγονός ότι, στο πλαίσιο μιας διαδικασίας, δεν προβλέπεται συγκεκριμένη εξέταση του καταχρηστικού χαρακτήρα των ρητρών συνιστά ελλιπή και ανεπαρκή προστασία του καταναλωτή.

- 24 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Tribunale di Milano (πρωτοδικείο Μιλάνου, Ιταλία) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Αντίκειται στα άρθρα 6 και 7 της οδηγίας 93/13/ΕΟΚ και στο άρθρο 47 [του Χάρτη] –και εάν ναι, υπό ποιους όρους– εθνική ρύθμιση όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, η οποία εμποδίζει το δικαστήριο της εκτέλεσης να προβεί σε έλεγχο του ουσιαστικού περιεχομένου ενός δικαστικού εκτελεστού τίτλου που έχει αποκτήσει ισχύ δεδικασμένου και η οποία εμποδίζει το δικαστήριο αυτό να κρίνει ότι κάμπτεται το έμμεσο (εκτεινόμενο επί παρεμπιπτόντων ζητημάτων) δεδικασμένο, σε περίπτωση που ο καταναλωτής έχει εκδηλώσει τη βούλησή του να επικαλεστεί τον καταχρηστικό χαρακτήρα της ρήτηρας που περιλαμβάνεται στη σύμβαση βάσει της οποίας εκδόθηκε ο εκτελεστός τίτλος;»

Η υπόθεση C-831/19

- 25 Το 2005 η BDB συνήψε με τους YX και ZW συμβάσεις εγγυήσεως με αντικείμενο την παροχή εγγυήσεως για χρέη συγκεκριμένης εταιρίας.
- 26 Η BDB κίνησε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου διαδικασία αναγκαστικής κατάσχεσης των ακινήτων των οποίων κύριοι είναι οι YX και ZW. Η διαδικασία αυτή, στην οποία παρενέβησαν και άλλοι πιστωτές, στηρίζεται σε διαταγές πληρωμής που εξέδωσε το 2012 και το 2013 ένα δικαστήριο υπέρ της BDB και των λοιπών αυτών πιστωτών κατά μιας εταιρίας, κύριας οφειλέτριας, και τεσσάρων εγγυητών, συμπεριλαμβανομένων των YX και ZW. Δεδομένου ότι οι εν λόγω διαταγές δεν προσβλήθηκαν με ανακοπή, απέκτησαν ισχύ δεδικασμένου.
- 27 Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας αναγκαστικής κατάσχεσης των ακινήτων, η ZW επικαλέστηκε την ιδιότητά της ως καταναλώτριας προκειμένου να έχει τη δυνατότητα να προβάλει τον ενδεχομένως καταχρηστικό χαρακτήρα των ρητρών που περιέχονταν στις συμβάσεις εγγυήσεως βάσει των οποίων είχαν εκδοθεί οι διαταγές πληρωμής.
- 28 Η BDB, όπως και τα λοιπά πιστωτικά ιδρύματα που παρενέβησαν στη διαδικασία αναγκαστικής κατάσχεσης των ακινήτων, ισχυρίζονται ότι η ZW δεν μπορεί να επικαλεστεί την ιδιότητα αυτή λόγω του ότι είναι εταίρος της κύριας οφειλέτριας εταιρίας καθώς και λόγω του συζυγικού της δεσμού με τον YX, νόμιμο εκπρόσωπο της ίδιας εταιρίας. Επιπλέον, ισχυρίζονται ότι, ανεξαρτήτως της αναγνώρισης της ιδιότητας του καταναλωτή, ο δικαστής της εκτέλεσης δεν μπορεί να ασκήσει έλεγχο επί ενός τυπικώς ορθού και απρόσβλητου εκτελεστού τίτλου, όπως είναι η διαταγή πληρωμής κατά της οποίας δεν ασκήθηκε ανακοπή.
- 29 Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι, στη διαφορά που εκκρεμεί ενώπιόν του, η ZW έχει την ιδιότητα της καταναλώτριας, τούτο δε για τον λόγο ότι, κατά την ημερομηνία κατά την οποία συνήψε τις επίμαχες στην κύρια δίκη συμβάσεις εγγυήσεως, πρώτον, δεν είχε αποκτήσει τη συμμετοχή της στο εταιρικό κεφάλαιο της οφειλέτριας εταιρίας, η οποία ανέρχεται στο 22 %, δεύτερον, δεν αποδείχθηκε ότι είχε εισπράξει μερίσματα σε σχέση με τα κατεχόμενα μερίδια και, τέλος, τρίτον, διαπιστώθηκε ότι, από το 1976, συνδεόταν με άλλη εταιρία με σχέση εξαρτημένης εργασίας και, ως εκ τούτου, κατά τη σύναψη των συμβάσεων εγγυήσεως δεν κατείχε καμία οργανική θέση στην κύρια οφειλέτρια.
- 30 Όσον αφορά τη δυνατότητα των καταναλωτών να επικαλεστούν τον καταχρηστικό χαρακτήρα ρητρών σύμβασης βάσει της οποίας εκδόθηκε διαταγή πληρωμής, το δικαστήριο αυτό εκθέτει τους εθνικούς κανόνες σχετικά με τις διαδικασίες εκτέλεσης και διευκρινίζει ότι, σε περίπτωση

αναγκαστικής κατάσχεσης ακινήτου, ο δανειστής κινεί, βάσει εκτελεστού τίτλου, διαδικασία αναγκαστικής εκτέλεσης με αντικείμενο το εμπράγματο δικαίωμα που υφίσταται επί ακινήτου του οφειλέτη του. Επισημαίνει δε ότι, κατ' εφαρμογήν των εξουσιών που μπορεί να ασκήσει ο δικαστής της εκτέλεσης στο πλαίσιο της εφαρμογής της διαδικασίας εκτέλεσης, ο δικαστής αυτός δεν ελέγχει, όπως προκύπτει από τη σκέψη 20 της παρούσας απόφασης, το «ουσιαστικό περιεχόμενο» του εκτελεστού τίτλου.

- 31 Διευκρινίζει επίσης ότι, κατά το εθνικό δίκαιο, η άσκηση ανακοπής κατά της εκτέλεσης δεν απαιτεί την τήρηση συγκεκριμένου τύπου και μπορεί να γίνει ακόμη και προφορικά κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ενώπιον του δικαστηρίου της εκτέλεσης ή με την κατάθεση υπομνήματος αντίκρουσης κατά τη συζήτηση αυτή.
- 32 Το αιτούν δικαστήριο, υπενθυμίζοντας τη νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με τη δικονομική αυτονομία των κρατών μελών προκειμένου να διασφαλιστεί η πλήρης αποτελεσματικότητα του ουσιαστικού δικαίου της Ένωσης, τη νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με τις υποχρεώσεις του εθνικού δικαστή στον τομέα της προστασίας των καταναλωτών καθώς και τη νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με τη δυνατότητα κάμψης του δεδουλευμένου υπό ορισμένες περιστάσεις, διερωτάται ως προς τον ενδεχομένως καταχρηστικό χαρακτήρα, στη διαφορά που εκκρεμεί ενώπιόν του, των ρητρών που περιλαμβάνονται στις επίμαχες στην κύρια δίκη συμβάσεις εγγυήσεως τις οποίες συνήψε η ZW τόσο με την BDB όσο και με τους λοιπούς πιστωτές, και βάσει των οποίων εκδόθηκαν διαταγές πληρωμής.
- 33 Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο εκθέτει ότι, κατά τους πιστωτές, η αδυναμία προβολής του καταχρηστικού χαρακτήρα των οικείων ρητρών στο στάδιο αυτό, λόγω μη ασκήσεως ανακοπής εκ μέρους της ZW, προκύπτει επίσης από την απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2009, *Asturcom Telecomunicaciones* (C-40/08, EU:C:2009:615).
- 34 Εντούτοις, το αιτούν δικαστήριο υπογραμμίζει ότι, αντιθέτως προς τον καταναλωτή στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2009, *Asturcom Telecomunicaciones* (C-40/08, EU:C:2009:615), η ZW δήλωσε, στη διαφορά της κύριας δίκης, τη βούλησή της να προβάλλει τον καταχρηστικό χαρακτήρα ορισμένων ρητρών και, ως εκ τούτου, έθεσε τέλος στην αδράνεια που είχε εκδηλωθεί μέχρι τη δημιουργία του έμμεσου δεδουλευμένου των εκτελεστών τίτλων.
- 35 Το εν λόγω δικαστήριο εκτιμά επίσης ότι, κατά την ημερομηνία εκδόσεως των επίμαχων στην κύρια δίκη διαταγών πληρωμής, το Δικαστήριο δεν είχε καθορίσει τις προϋποθέσεις κατ' εφαρμογήν των οποίων τα φυσικά πρόσωπα τα οποία ενεργούν ως εγγυητές νομικού προσώπου μπορούν να χαρακτηριστούν καταναλωτές, λαμβανομένου υπόψη ότι οι προϋποθέσεις αυτές καθορίστηκαν μεταγενέστερα, με τις διατάξεις της 19ης Νοεμβρίου 2015, *Tarcău* (C-74/15, EU:C:2015:772), και της 14ης Σεπτεμβρίου 2016, *Dumitras* (C-534/15, EU:C:2016:700). Κατά συνέπεια, το εν λόγω δικαστήριο εκτιμά ότι η ZW δεν ήταν σε θέση να αποφασίσει, έχοντας πλήρη επίγνωση της κατάστασης, αν ήταν σκόπιμο να επικαλεστεί, στο πλαίσιο ανακοπής κατά των διαταγών πληρωμής, τον καταχρηστικό χαρακτήρα των ρητρών που περιείχονταν στις συμβάσεις που είχε συνάψει με επαγγελματίες, καθόσον αγνοούσε την ιδιότητά της ως καταναλώτριας.

- 36 Επομένως, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν η έλλειψη βεβαιότητας σχετικά με τη δυνατότητα χαρακτηρισμού ενός εγγυητή ως καταναλωτή κατά την ημερομηνία έκδοσης των επίμαχων εκτελεστών τίτλων μπορεί να καταστήσει αδύνατη ή υπερβολικά δυσχερή την άσκηση των δικαιωμάτων που παρέχει στους καταναλωτές η εθνική ρύθμιση περί μεταφοράς της οδηγίας 93/13 στο εσωτερικό δίκαιο.
- 37 Διευκρινίζει επίσης ότι, δυνάμει των αρχών του εσωτερικού δικονομικού δικαίου, σε περίπτωση μη άσκησης ανακοπής από τον καταναλωτή, το δεδουλευμένο της διαταγής πληρωμής καλύπτει τον μη καταχρηστικό χαρακτήρα των ρητρών της σύμβασης εγγυήσεως, ακόμη και αν ο δικαστής που εξέδωσε την εν λόγω διαταγή ουδόλως προέβη σε συγκεκριμένη εξέταση του καταχρηστικού χαρακτήρα των ρητρών αυτών. Εξ αυτού συνάγεται, αφενός, η αδυναμία προβολής του καταχρηστικού χαρακτήρα των συμβατικών ρητρών κατά την επί της ουσίας διαδικασία και, αφετέρου, το απαράδεκτο της ανακοπής κατά της εκτέλεσης όταν αυτή στηρίζεται σε λόγους τους οποίους ο διάδικος όφειλε να έχει προβάλει στο πλαίσιο της διαδικασίας έκδοσης του εκτελεστού τίτλου.
- 38 Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι, με τη σκέψη 49 της απόφασης της 26ης Ιανουαρίου 2017, Banco Primus (C-421/14, EU:C:2017:60), το Δικαστήριο έκρινε ότι η οδηγία 93/13 δεν αντιτίθεται σε εθνικό κανόνα ο οποίος απαγορεύει στον εθνικό δικαστή να επανεξετάσει αυτεπαγγέλτως τον καταχρηστικό χαρακτήρα των ρητρών συμβάσεως συναφθείσας με επαγγελματία, εφόσον έχει ήδη κριθεί η νομιμότητα του συνόλου των ρητρών της συμβάσεως υπό το πρίσμα της οδηγίας αυτής με απόφαση έχουσα ισχύ δεδουλευμένου. Προσθέτει δε ότι, με την απόφαση αυτή, το Δικαστήριο εκτίμησε επίσης ότι, όταν ο ενδεχομένως καταχρηστικός χαρακτήρας συμβατικών ρητρών δεν εξετάστηκε στο πλαίσιο προηγούμενου δικαστικού ελέγχου της επίμαχης συμβάσεως περατωθέντος με απόφαση έχουσα ισχύ δεδουλευμένου, ή όταν μόνον ορισμένες από τις ρήτρες αποτέλεσαν αντικείμενο τέτοιου ελέγχου, ο εθνικός δικαστής οφείλει εντούτοις να εκτιμήσει τον ενδεχομένως καταχρηστικό χαρακτήρα των επίμαχων ρητρών.
- 39 Επομένως, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι, με την ως άνω απόφαση, το Δικαστήριο καθόρισε τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες είναι δυνατή η προβολή του άμεσου δεδουλευμένου προκειμένου να απαγορευθεί στον εθνικό δικαστή να ελέγξει τον καταχρηστικό χαρακτήρα συμβατικών ρητρών. Αντιθέτως, εκτιμά ότι το Δικαστήριο δεν είχε ακόμη την ευκαιρία να αποφανθεί επί της συμβατότητας της αρχής του «έμμεσου δεδουλευμένου» με τα άρθρα 6 και 7 της οδηγίας 93/13 καθώς και με το άρθρο 47 του Χάρτη.
- 40 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Tribunale di Milano (πρωτοδικείο Μιλάνου) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
- «1) Αντίκειται στα άρθρα 6 και 7 της οδηγίας 93/13/ΕΟΚ σε συνδυασμό με το άρθρο 47 [του Χάρτη] –και, εάν ναι, υπό ποιους όρους– εθνική ρύθμιση όπως η εκτιθέμενη, η οποία εμποδίζει το δικαστήριο της εκτελέσεως να προβεί σε έλεγχο του ουσιαστικού περιεχομένου ενός δικαστικού εκτελεστού τίτλου που έχει αποκτήσει ισχύ δεδουλευμένου σε περίπτωση που ο καταναλωτής, έχοντας αποκτήσει επίγνωση της ιδιότητάς του αυτής (την οποία επίγνωση απέκλειε προγενέστερα η νομολογιακή ερμηνεία και εφαρμογή του δικαίου) ζητεί τη διενέργεια τέτοιου ελέγχου;

- 2) Αντίκειται στα άρθρα 6 και 7 της οδηγίας 93/13/ΕΟΚ σε συνδυασμό με το άρθρο 47 [του Χάρτη] –και, εάν ναι, υπό ποιους όρους– εθνική ρύθμιση η οποία, λόγω της υπάρξεως εμμέσου δεδικασμένου περί μη καταχρηστικότητας συμβατικής ρήτρας, εμποδίζει το δικαστήριο της εκτελέσεως, καλούμενο να αποφανθεί επί ανακοπής του καταναλωτή κατά της αναγκαστικής εκτελέσεως, να διαπιστώσει την εν λόγω καταχρηστικότητα, υφίσταται δε το ίδιο εμπόδιο ακόμη και στην περίπτωση που, με βάση την υφιστάμενη κατά τη στιγμή της δημιουργίας του δεδικασμένου νομολογιακή ερμηνεία και εφαρμογή του δικαίου, η εξέταση της καταχρηστικότητας της ρήτρας αποκλειόταν διότι ο εγγυητής δεν μπορούσε να χαρακτηριστεί ως καταναλωτής;»
- 41 Με απόφαση του Προέδρου του Δικαστηρίου της 23ης Φεβρουαρίου 2021, οι υποθέσεις C-693/19 και C-831/19 ενώθηκαν προς διευκόλυνση της προφορικής διαδικασίας και προς έκδοση κοινής αποφάσεως.

Επί του παραδεκτού της αιτήσεως για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως στην υπόθεση C-831/19

- 42 Η BDB προβάλλει ένσταση περί απαραδέκτου της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως για τον λόγο ότι η ZW δεν είναι καταναλώτρια και ότι, κατά συνέπεια, η οδηγία 93/13 δεν έχει εφαρμογή στην περίπτωση της.
- 43 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, στο πλαίσιο της διαδικασίας του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, η οποία στηρίζεται σε σαφή διάκριση των αρμοδιοτήτων μεταξύ των εθνικών δικαστηρίων και του Δικαστηρίου, η διαπίστωση και η εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών της διαφοράς της κύριας δίκης εμπίπτουν στην αποκλειστική αρμοδιότητα του εθνικού δικαστή, όπως και η ερμηνεία και εφαρμογή του εθνικού δικαίου. Ομοίως, απόκειται αποκλειστικώς στον εθνικό δικαστή, ο οποίος έχει επιληφθεί της διαφοράς και φέρει την ευθύνη της δικαστικής αποφάσεως που πρόκειται να εκδοθεί, να εκτιμήσει, λαμβάνοντας υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της υποθέσεως, αν τα ερωτήματα που υποβάλλει στο Δικαστήριο είναι αναγκαία και λυσιτελή. Επομένως, εφόσον τα υποβαλλόμενα ερωτήματα αφορούν την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης, το Δικαστήριο υποχρεούται, καταρχήν, να αποφανθεί (απόφαση της 14ης Ιουνίου 2012, Banco Español de Crédito, C-618/10, EU:C:2012:349, σκέψη 76 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 44 Επομένως, η εκ μέρους του Δικαστηρίου απόρριψη αιτήσεως εθνικού δικαστηρίου για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως είναι δυνατή μόνον όταν είναι πρόδηλο ότι η ζητούμενη ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ουδεμία σχέση έχει με το υποστατό ή το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης, όταν το πρόβλημα είναι υποθετικής φύσεως ή, ακόμη, όταν το Δικαστήριο δεν διαθέτει τα πραγματικά και νομικά στοιχεία τα οποία είναι απαραίτητα για να δώσει χρήσιμη απάντηση στα ερωτήματα που του υποβάλλονται (απόφαση της 14ης Ιουνίου 2012, Banco Español de Crédito, C-618/10, EU:C:2012:349, σκέψη 77 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 45 Τούτο δεν συμβαίνει στην υπό κρίση υπόθεση.
- 46 Πράγματι, από την απόφαση περί παραπομπής και από τη δικογραφία που έχει στη διάθεσή του το Δικαστήριο προκύπτει ότι, σε αντίθεση με τον σύζυγό της ΥΧ, η ZW πρέπει να χαρακτηριστεί ως καταναλώτρια, δεδομένου ότι, κατά την ημερομηνία σύναψης των συμβάσεων εγγυήσεως με την BDB και τους λοιπούς πιστωτές, η ZW ενεργούσε εκτός του πλαισίου της επαγγελματικής δραστηριότητάς της και δεν διατηρούσε λειτουργικούς δεσμούς με την κύρια οφειλέτρια εταιρία.

Κατά το αιτούν δικαστήριο, η ZW συνδεόταν από το 1976 με σχέση εργασίας με άλλη εταιρία και δεν ασκούσε διευθυντικά καθήκοντα στη συγκεκριμένη εταιρία. Το αιτούν δικαστήριο επισήμανε συναφώς ότι, λαμβανομένων υπόψη των εγγράφων που προσκόμισε η ZW κατά τη διάρκεια της διαδικασίας εκτέλεσης, η ίδια απέκτησε στις 31 Ιανουαρίου 2013 συμμετοχή ανερχόμενη στο 22 % του εταιρικού κεφαλαίου της ως άνω εταιρίας, ενώ οι συμβάσεις εγγυήσεως μεταξύ της ZW και των πιστωτών συνήφθησαν όλες πριν από την ημερομηνία αυτή, και ότι η διαταγή πληρωμής που εξέδωσε η BDB είναι επίσης προγενέστερη της απόκτησης των μεριδίων αυτών από την ZW.

- 47 Όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 51 των προτάσεών του, από την απόφαση της 30ής Μαΐου 2013, *Asbeek Brusse και de Man Garabito* (C-488/11, EU:C:2013:341, σκέψη 29), προκύπτει ότι η οδηγία 93/13 εφαρμόζεται σε «κάθε σύμβαση» που συνάπτεται μεταξύ καταναλωτή και επαγγελματία, δεδομένου ότι, κατά το άρθρο 2, στοιχείο β', της ίδιας οδηγίας, ως καταναλωτής νοείται κάθε φυσικό πρόσωπο το οποίο, στο πλαίσιο των συμβάσεων που καλύπτει η εν λόγω οδηγία, ενεργεί για σκοπούς οι οποίοι είναι άσχετοι με τις επαγγελματικές του δραστηριότητες.
- 48 Κατά συνέπεια, δεδομένου ότι η ZW δεν συνήψε την επίμαχη σύμβαση εγγυήσεως στο πλαίσιο της επαγγελματικής δραστηριότητάς της, η εν λόγω σύμβαση πρέπει να θεωρηθεί ως συναφθείσα μεταξύ επαγγελματία και καταναλωτή και, επομένως, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 93/13.
- 49 Επομένως, η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως πρέπει να κριθεί παραδεκτή.

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

- 50 Με τα ερωτήματα που υπέβαλε στην υπόθεση C-693/19 και στην υπόθεση C-831/19, τα οποία πρέπει να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 6, παράγραφος 1, και το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/13 έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται σε εθνική ρύθμιση η οποία προβλέπει ότι, όταν μια διαταγή πληρωμής εκδοθείσα από δικαστήριο κατόπιν αιτήσεως ενός πιστωτή δεν έχει προσβληθεί με ανακοπή από τον οφειλέτη, ο δικαστής της εκτέλεσης δεν μπορεί, μεταγενέστερα, να ελέγξει τον ενδεχομένως καταχρηστικό χαρακτήρα των ρητρών της σύμβασης που αποτέλεσαν τη βάση της εν λόγω διαταγής πληρωμής, για τον λόγο ότι η ισχύς δεδικασμένου την οποία έχει περιβληθεί η διαταγή αυτή καλύπτει εμμέσως και το κύρος των οικείων ρητρών. Στην υπόθεση C-831/19, το αιτούν δικαστήριο ερωτά επίσης αν ασκεί συναφώς οποιαδήποτε επιρροή το γεγονός ότι, κατά την ημερομηνία κατά την οποία η διαταγή πληρωμής κατέστη απρόσβλητη, ο οφειλέτης αγνοούσε ότι μπορούσε να χαρακτηριστεί ως «καταναλωτής» κατά την έννοια της οδηγίας αυτής.
- 51 Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, το σύστημα προστασίας που θεσπίζει η οδηγία 93/13 βασίζεται στην αντίληψη ότι ο καταναλωτής βρίσκεται σε ασθενέστερη θέση έναντι του επαγγελματία, τόσο ως προς τη δυνατότητα διαπραγματεύσεως όσο και ως προς το επίπεδο της πληροφόρησεως (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 26ης Ιανουαρίου 2017, *Banco Primus*, C-421/14, EU:C:2017:60, σκέψη 40 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 52 Ακριβώς λόγω της ασθενέστερης θέσεως στην οποία βρίσκονται οι καταναλωτές, το άρθρο 6, παράγραφος 1, της ως άνω οδηγίας προβλέπει ότι αυτοί δεν δεσμεύονται από τις καταχρηστικές ρήτρες. Πρόκειται για διάταξη αναγκαστικού δικαίου η οποία έχει ως σκοπό να αντικαταστήσει την τυπική ισορροπία που εισάγει η σύμβαση μεταξύ των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων των συμβαλλομένων με μια ουσιαστική ισορροπία, ικανή να αποκαταστήσει τη μεταξύ τους

- ισότητα (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 21ης Δεκεμβρίου 2016, Gutiérrez Naranjo κ.λπ., C-154/15, C-307/15 και C-308/15, EU:C:2016:980, σκέψεις 53 και 55, καθώς και της 26ης Ιανουαρίου 2017, Banco Primus, C-421/14, EU:C:2017:60, σκέψη 41).
- 53 Συναφώς, από την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι ο εθνικός δικαστής οφείλει να εξετάζει αυτεπαγγέλτως τον καταχρηστικό χαρακτήρα συμβατικής ρήτρας εμπίπτουσας στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 93/13 και, κατ' αυτόν τον τρόπο, να επανορθώνει την υφιστάμενη μεταξύ του καταναλωτή και του επαγγελματία έλλειψη ισορροπίας, εφόσον έχει στη διάθεσή του τα απαραίτητα προς τούτο νομικά και πραγματικά στοιχεία (αποφάσεις της 14ης Μαρτίου 2013, Aziz, C-415/11, EU:C:2013:164, σκέψη 46 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, της 21ης Δεκεμβρίου 2016, Gutiérrez Naranjo κ.λπ., C-154/15, C-307/15 και C-308/15, EU:C:2016:980, σκέψη 58, καθώς και της 26ης Ιανουαρίου 2017, Banco Primus, C-421/14, EU:C:2017:60, σκέψη 43).
- 54 Επιπλέον, η οδηγία 93/13 επιβάλλει στα κράτη μέλη, όπως προκύπτει από το άρθρο 7, παράγραφος 1, σε συνδυασμό με την εικοστή τέταρτη αιτιολογική σκέψη της, να προβλέπουν κατάλληλα και αποτελεσματικά μέτρα προκειμένου να παύσει η χρησιμοποίηση των καταχρηστικών ρητρών στις συμβάσεις που συνάπτονται από επαγγελματία με καταναλωτές (απόφαση της 26ης Ιουνίου 2019, Addiko Bank, C-407/18, EU:C:2019:537, σκέψη 44 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 55 Μολονότι το Δικαστήριο έχει κατά τα ως άνω προσδιορίσει, επανειλημμένως και λαμβάνοντας υπόψη τις επιταγές του άρθρου 6, παράγραφος 1, και του άρθρου 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/13, τον τρόπο με τον οποίο το εθνικό δικαστήριο οφείλει να διασφαλίζει την προστασία των δικαιωμάτων που οι καταναλωτές αντλούν από την οδηγία αυτή, εντούτοις το δίκαιο της Ένωσης δεν εναρμονίζει καταρχήν τις διαδικασίες εξετάσεως του τυχόν καταχρηστικού χαρακτήρα μιας συμβατικής ρήτρας και, κατά συνέπεια, οι διαδικασίες αυτές εμπίπτουν στην εσωτερική έννομη τάξη των κρατών μελών, κατ' εφαρμογήν της αρχής της δικονομικής αυτονομίας τους, υπό την προϋπόθεση πάντως ότι δεν είναι λιγότερο ευνοϊκές από εκείνες που διέπουν παρόμοιες καταστάσεις υποκειμένες στο εσωτερικό δίκαιο (αρχή της ισοδυναμίας) και ότι δεν καθιστούν πρακτικά αδύνατη ή υπερβολικά δυσχερή την άσκηση δικαιωμάτων που αναγνωρίζονται από το δίκαιο της Ένωσης (αρχή της αποτελεσματικότητας) (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 26ης Ιουνίου 2019, Addiko Bank, C-407/18, EU:C:2019:537, σκέψη 45 και 46 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 56 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να καθοριστεί αν οι ως άνω διατάξεις επιβάλλουν στον δικαστή της εκτέλεσης να ελέγχει τον ενδεχομένως καταχρηστικό χαρακτήρα συμβατικών ρητρών, παρά τους εθνικούς δικονομικούς κανόνες για την εφαρμογή της αρχής του δεδουλευμένου σε σχέση με δικαστική απόφαση η οποία δεν διαλαμβάνει ρητώς την εξέταση του ζητήματος αυτού.
- 57 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί η σημασία που έχει τόσο στην ενωσιακή έννομη τάξη όσο και στις εθνικές έννομες τάξεις η αρχή του δεδουλευμένου. Ειδικότερα, το Δικαστήριο έχει αποσαφηνίσει ότι, προς διασφάλιση τόσο της σταθερότητας του δικαίου και των εννόμων σχέσεων όσο και της ορθής απονομής της δικαιοσύνης, επιβάλλεται να μην μπορεί να τεθεί ζήτημα κύρους των δικαστικών αποφάσεων οι οποίες έχουν καταστεί αμετάκλητες μετά την εξάντληση των διαθέσιμων ενδίκων μέσων ή μετά την εκπνοή των προθεσμιών που τάσσονται για την άσκηση των ως άνω ενδίκων μέσων (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2009, Asturcom Telecomunicaciones, C-40/08, EU:C:2009:615, σκέψεις 35 και 36, καθώς και της 26ης Ιανουαρίου 2017, Banco Primus, C-421/14, EU:C:2017:60, σκέψη 46).

- 58 Το Δικαστήριο έχει δεχθεί εξάλλου ότι η προστασία του καταναλωτή δεν είναι απόλυτη. Ειδικότερα, έχει κρίνει ότι το δίκαιο της Ένωσης δεν απαιτεί από τα εθνικά δικαστήρια να μην εφαρμόζουν τους εθνικούς δικονομικούς κανόνες που προσδίδουν ισχύ δεδικασμένου σε ορισμένη απόφαση, ακόμη και αν έτσι θα μπορούσε να θεραπευθεί η παράβαση διατάξεως περιλαμβανόμενης στην οδηγία 93/13, ανεξαρτήτως της φύσεώς της (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 6ης Οκτωβρίου 2009, *Asturcom Telecomunicaciones*, C-40/08, EU:C:2009:615, σκέψη 37, καθώς και της 21ης Δεκεμβρίου 2016, *Gutiérrez Naranjo* κ.λπ., C-154/15, C-307/15 και C-308/15, EU:C:2016:980, σκέψη 68), υπό την επιφύλαξη, πάντως, σύμφωνα με τη νομολογία που υπομνήσθηκε στη σκέψη 55 της παρούσας απόφασης, ότι τηρούνται οι αρχές της ισοδυναμίας και της αποτελεσματικότητας.
- 59 Όσον αφορά την αρχή της ισοδυναμίας, επισημαίνεται ότι το Δικαστήριο δεν έχει στη διάθεσή του κανένα στοιχείο ικανό να εγείρει αμφιβολίες ως προς τη συμφωνία της επίμαχης στην κύρια δίκη νομοθετικής ρύθμισης προς την αρχή αυτή. Όπως επισημαίνει η Ιταλική Κυβέρνηση, το εθνικό δίκαιο δεν επιτρέπει στον δικαστή της εκτέλεσης να επανεξετάσει διαταγή πληρωμής η οποία έχει περιβληθεί την ισχύ δεδικασμένου, ακόμη και σε περίπτωση ενδεχόμενης παράβασης των εθνικών κανόνων δημοσίας τάξεως.
- 60 Όσον αφορά την αρχή της αποτελεσματικότητας, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι κάθε περίπτωση στην οποία τίθεται το ζήτημα αν εθνική δικονομική διάταξη καθιστά αδύνατη ή υπερβολικά δυσχερή την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης πρέπει να εξετάζεται λαμβανομένης υπόψη της θέσεως της διατάξεως αυτής στην όλη διαδικασία, της εξελίξεως της διαδικασίας και των ιδιαιτεροτήτων της, καθώς και, ενδεχομένως, των αρχών που αποτελούν τη βάση του εθνικού δικαιοδοτικού συστήματος, όπως η προστασία των δικαιωμάτων άμυνας, η αρχή της ασφάλειας δικαίου και η ορθή διεξαγωγή της διαδικασίας (απόφαση της 22ας Απριλίου 2021, *Profi Credit Slovakia*, C-485/19, EU:C:2021:313, σκέψη 53). Το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι η τήρηση της αρχής της αποτελεσματικότητας δεν μπορεί, εντούτοις, να βαίνει μέχρι του σημείου πλήρους επανορθώσεως των συνεπειών από την πλήρη αδράνεια του οικείου καταναλωτή (απόφαση της 1ης Οκτωβρίου 2015, *ERSTE Bank Hungary*, C-32/14, EU:C:2015:637, σκέψη 62).
- 61 Επιπροσθέτως, το Δικαστήριο έχει διευκρινίσει ότι η υποχρέωση των κρατών μελών να διασφαλίσουν την αποτελεσματικότητα των δικαιωμάτων που οι ιδιώτες αντλούν από το δίκαιο της Ένωσης ενέχει, ιδίως όσον αφορά τα δικαιώματα που απορρέουν από την οδηγία 93/13, απαίτηση περί αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, η οποία επιβεβαιώνεται στο άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής και κατοχυρώνεται επίσης στο άρθρο 47 του Χάρτη, ισχύει δε, μεταξύ άλλων, ως προς τον καθορισμό των δικονομικών προϋποθέσεων των ενδίκων βοηθημάτων που βασίζονται σε τέτοια δικαιώματα (πρβλ. απόφαση της 10ης Ιουνίου 2021, *BNP Paribas Personal Finance*, C-776/19 έως C-782/19, EU:C:2021:470, σκέψη 29 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 62 Συναφώς, το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι, όταν δεν ασκείται αποτελεσματικός έλεγχος του δυνητικά καταχρηστικού χαρακτήρα των ρητρών της οικείας συμβάσεως, δεν μπορεί να διασφαλιστεί ο σεβασμός των δικαιωμάτων που παρέχει η οδηγία 93/13 (απόφαση της 4ης Ιουνίου 2020, *Kancelaria Medius*, C-495/19, EU:C:2020:431, σκέψη 35 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 63 Επομένως, οι σχετικοί όροι της εθνικής νομοθεσίας, στους οποίους παραπέμπει το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/13, δεν πρέπει να θίγουν την ουσία του δικαιώματος το οποίο αντλούν οι καταναλωτές από τη διάταξη αυτή, όπως έχει ερμηνευθεί από τη νομολογία του Δικαστηρίου που υπομνήσθηκε, μεταξύ άλλων, στη σκέψη 53 της παρούσας απόφασης, και το

οποίο συνίσταται στη μη δέσμευσή τους από ρήτρα θεωρούμενη ως καταχρηστική (αποφάσεις της 21ης Δεκεμβρίου 2016, *Gutiérrez Naranjo* κ.λπ., C-154/15, C-307/15 και C-308/15, EU:C:2016:980, σκέψη 71, και της 26ης Ιανουαρίου 2017, *Banco Primus*, C-421/14, EU:C:2017:60, σκέψη 51).

- 64 Στις υποθέσεις της κύριας δίκης, η εθνική νομοθεσία προβλέπει ότι, στο πλαίσιο της διαδικασίας εκτέλεσης διαταγών πληρωμής που δεν έχουν προσβληθεί, ο δικαστής της εκτέλεσης δεν μπορεί να ασκήσει επί της ουσίας έλεγχο της διαταγής πληρωμής ούτε να ελέγξει, αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν αιτήματος του καταναλωτή, τον καταχρηστικό χαρακτήρα των συμβατικών ρητρών που αποτελούν τη βάση της διαταγής αυτής, λόγω του δεδικασμένου που έχει αποκτήσει η διαταγή πληρωμής.
- 65 Πλην όμως, εθνική ρύθμιση κατά την οποία θεωρείται ότι έχει διενεργηθεί αυτεπάγγελτη εξέταση του καταχρηστικού χαρακτήρα των συμβατικών ρητρών και ότι το ζήτημα αυτό καλύπτεται από το δεδικασμένο, ακόμη και ελλείψει οποιασδήποτε σχετικής αιτιολογίας σε απόφαση όπως είναι η απόφαση που διατάσσει την έκδοση διαταγής πληρωμής, είναι ικανή, λαμβανομένης υπόψη της φύσεως και της σπουδαιότητας του δημοσίου συμφέροντος επί του οποίου στηρίζεται η προστασία που παρέχει η οδηγία 93/13 στους καταναλωτές, να καταστήσει κενή περιεχομένου την υποχρέωση του εθνικού δικαστηρίου να εξετάζει αυτεπαγγέλτως τον ενδεχομένως καταχρηστικό χαρακτήρα των συμβατικών ρητρών.
- 66 Επομένως, σε μια τέτοια περίπτωση, η απαίτηση αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας επιβάλλει να έχει τη δυνατότητα ο δικαστής της εκτέλεσης να εκτιμήσει, ακόμη και για πρώτη φορά, τον ενδεχομένως καταχρηστικό χαρακτήρα των συμβατικών ρητρών που αποτέλεσαν τη βάση για διαταγή πληρωμής η οποία εκδόθηκε από δικαστήριο κατόπιν αιτήσεως πιστωτή και κατά της οποίας ο οφειλέτης δεν άσκησε ανακοπή.
- 67 Όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 56 και 57 των προτάσεών του, το γεγονός ότι ο οφειλέτης αγνοεί, κατά τον χρόνο έκδοσης της προγενέστερης αυτής δικαστικής απόφασης, την ιδιότητά του ως καταναλωτή, κατά την έννοια της οδηγίας 93/13, δεν ασκεί επιρροή, δεδομένου ότι, όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 53 της παρούσας απόφασης, ο εθνικός δικαστής οφείλει να εξετάζει αυτεπαγγέλτως τον καταχρηστικό χαρακτήρα συμβατικής ρήτρας εμπίπτουσας στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας αυτής.
- 68 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι στα ερωτήματα που υποβλήθηκαν στις υποθέσεις C-693/19 και C-831/19 πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 6, παράγραφος 1, και το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/13 έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται σε εθνική ρύθμιση η οποία προβλέπει ότι, όταν μια διαταγή πληρωμής εκδοθείσα από δικαστήριο κατόπιν αιτήσεως ενός πιστωτή δεν έχει προσβληθεί με ανακοπή από τον οφειλέτη, ο δικαστής της εκτέλεσης δεν μπορεί, μεταγενέστερα, να ελέγξει τον ενδεχομένως καταχρηστικό χαρακτήρα των ρητρών της σύμβασης που αποτέλεσαν τη βάση της εν λόγω διαταγής πληρωμής, για τον λόγο ότι η ισχύς δεδικασμένου την οποία έχει περιβληθεί η διαταγή αυτή καλύπτει εμμέσως και το κύρος των οικείων ρητρών. Το γεγονός ότι, κατά την ημερομηνία κατά την οποία η διαταγή πληρωμής κατέστη απρόσβλητη, ο οφειλέτης αγνοούσε ότι μπορούσε να χαρακτηριστεί ως «καταναλωτής» κατά την έννοια της οδηγίας αυτής δεν ασκεί επιρροή συναφώς.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 69 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφαινεται:

Το άρθρο 6, παράγραφος 1, και το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 1993, σχετικά με τις καταχρηστικές ρητρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές, έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται σε εθνική ρύθμιση η οποία προβλέπει ότι, όταν μια διαταγή πληρωμής εκδοθείσα από δικαστήριο κατόπιν αιτήσεως ενός πιστωτή δεν έχει προσβληθεί με ανακοπή από τον οφειλέτη, ο δικαστής της εκτέλεσης δεν μπορεί, μεταγενέστερα, να ελέγξει τον ενδεχομένως καταχρηστικό χαρακτήρα των ρητρών της σύμβασης που αποτέλεσαν τη βάση της εν λόγω διαταγής πληρωμής, για τον λόγο ότι η ισχύς δεδικασμένου την οποία έχει περιβληθεί η διαταγή αυτή καλύπτει εμμέσως και το κύρος των οικείων ρητρών. Το γεγονός ότι, κατά την ημερομηνία κατά την οποία η διαταγή πληρωμής κατέστη απρόσβλητη, ο οφειλέτης αγνοούσε ότι μπορούσε να χαρακτηριστεί ως «καταναλωτής» κατά την έννοια της οδηγίας αυτής δεν ασκεί επιρροή συναφώς.

(υπογραφές)